

At-ILITSERSUUT

GL.3.1
Asbest

Februar 2010

litsersuut una paasissutissiivoq suliani iluarsaassinerni, aserfallattaaliinerni aamma asbestimik aamma atortunik asbestitalinnik piianerni malittarisassanik.

1. Aallaqqaasiut

1.1. Asbestip peqqissutsimut ulorianaatai

Asbesti tassaavoq mineralet naliginnaasumik saqqumisut, upaguatut aggorneqarsinnaasut.

Asbestimik aamma atortunik asbestitalinnik suliaqarnermi pujoralak pinngorsinnaavoq. Pujoralak imaqarpoq ipaguanik amitsuarsuarnik meqquataasanik. Asbestip qanoq ittuunera pissutigalugu ipaguat qullorneqarsinnaapput takinermikkut taamalu 3 mikrometerimit aminneeranngorsinnaallutik (1 mikrometerip assigaa 1/1000 millemeter). Silissutsip 3 mikrometer ataakkaagangu, ipaguat puanni sangujoraaffinnut nerukinnerpaanulluunniit pulaaralersinnaapput. Ipaguat "najuussorneqarsinnaalersarput". Pujoralak taanna ima mikitigaaq isaannarmik takuneqarsinnaanani.

Asbestip ipaguaanik najuussuineq nappaatinik makkuninnga kinguneqarsinnaavoq:

- Asbesteqalerneq, puatsigut nappaateqalerneq. Ilisarnaatai tassaapput anerterisalerneq, assoroortilluni ajornerulersartoq. Nappaat ajornerulersinnaavoq naak asbestip ipaguaanik sunnerneqarneq unereeraluartoq. Nappaat naliginnaasumik saqqummersarpoq asbestimik sunnerneqarnermiit ukiut 10-20 –t qaangiunnerisigut.
- Puatsigut kræfte, naliginnaasumik saqqummersarpoq asbestimik sunnerneqarnermiit ukiut 10-30 –t qaangiunnerisigut.
- Puaat ameraasaatigut kræfte, naliginnaasumik saqqummersarpoq asbestimik sunnerneqarnermiit ukiut 15-50-t qaangiunnerisigut.
- Puaat ameraasaata issutsinnera (pleura plaques). Issutsittoornerit taamaattut pinngorsinnaapput allanik patsiseqartunik aammalu amerlanertigut takusutissaqartaratik.

Qaqutigooraluartumik nassatigut aamma inalukkatigut kræftimik nappaateqalertoqarsinnaavoq asbestimik sunnerneqarsimagaanni.

Asbestip aamma pujortarnerup immi sunniuttarneri assut sakkortuninngortittarpai aamma puatsigut kræfteqalernissaq annertuumik ulorianaateqartilersarpaa.

1.2. Asbest sumiittarpa?

Asbest ikumasinnaanngimmat 900 oC-lu angullugu kissassuseq akiorsinnaallugu, atorneqartarpoq sakkortusaatitut, oqorsaaitut aamma ikuallannaveersaatitut aammalu sanaartornermi atortuni atortut amerlasuuni atorneqartarluni. Asbest nassaassaavoq iigassani, qilaassani aamma qaliassani aamma natissani aammalu immikkut ittuni atortussiani soorlu silaannarissarfiit aqquataanni asbestitalinni, erngup aqquataanni roojorini asbestitalinnik cementini, milluaatini aamma manissaanermik atorluni.

Asbesti roojorinut oqorsaaitut, immertakkanut, uunnaavinnut, silaannarissarfiit aqquataannut, uunnaaviit matuinut ussisaatitut aamma peqingasut katinerinut atorneqartarsimavoq. Ussisaatissiaq amerlanertigut sananeqartarpoq kiselgur asbestimik akullugu kisianni aamma ussisaat asbestiinnavimmik sanaaq nassaassaasarpoq.

1972-mi Danmarkimi asbesti imaluunniit nioqutissiat asbestitalit, kiammut oqarsaatitut-, nipaallisaatitut aamma isugutammut oqorsaaitut atornissaat inerteqquataalerpoq.

1980-mi asbestip atorneqarnissaa Danmarkimi inerteqquataalerpoq, taamaallaat cementimik atortussiat asbestitalit pinnagit, soorlu qaliani qallersuutit, tagiuttakkatut qalliutitut, ussisaatitut atortussiatut, ikkuffiit qinnerinut aamma kallerup innerata aqquataanut allanngortiterutitut.

1986-mi asbestip atorneqarneranut Danmarkimi inerteqqut sukaterneqarpoq. Taamaallaallu sanioqqutsisoqarsinnaalluni cementimik asbestitalimmik maligaasiortunik atortunik „B5 aamma B9“ aamma qalialersuutuni, ussisaatissatut atortuni ataatsimoortitani, tagiuttakkatut qalliutini, ikkuffiit qinniliornerini aamma kallerup innerata aqquataanut allanngortiterutitut.

1993-mit 2005-mut taamaallaat sanaat qassikattaannannguit soorlu ussisaatitut atortut ataatsimoortut, ikkuffiit qinniliuutaat aamma tagiuttakkanut qalliutit qassissunnguit inerteqqummit sanioqqunneqarsinnaapput.

Kalaallit Nunaanni atortussiat asbestitalit sanaartukkat iluini 1976-p missaani atorneerupput. 1987miit sanaartornermi malittarisassat naapertorlugit, nutaanik sanaartukkani atortut asbestitalit atorneqquataalerpoq.

1.3. Inerteqqut

Asbestimik imaluunniit atortunik asbestitalinnik sanaartorneq, nioqquteqarneq, atuneq aamma suliaqarneq inerteqquataavoq.

Asbestip aamma atortut asbestitalit sulii atornissaat akuerisaavoq, atortut atorsinnaajunnaarnissaat tikillugu imaluunniit iginneqarnissaat siusinnerusukkut inerteqquataanngitsumik sananeqarsinnaappata, nioqqutigineqarsinnaappata aamma atorneqarpata aamma 1. juni 2010 sioqqullugu ikkussorneqarsimappata.

Atorneqarnera paasineqassaaq, atornera, suliarinera, angallannera ikkussorne-ra aamma katiternera il.il.

1.3.1. Atoqqiinissamut inerteqqut

Atortunik asbestitalinnik atoqqiineq inerteqqutaavoq. Taamaattumik assersuutigalugu ineerteqqu- taavoq atortussaq cementimik asbestitalik isaterneqarsimasup nappaqqinneqarnissaa.

1.3.2. Naqitsineq sakkortooq atorlugu seqqittaaneq

Naqitsineq sakkortooq atorlugu seqqittaaneq, ilanngullugu atortunik asbestitalinnik isugutattumik sioqqat atorlugit seqqittaaneq inerteqqutaavoq. Tamanna isumaqarpoq, soorlu illut qaliaanni svampet assigisaallu, sanigutit qituttut aamma imeq sallaatsumik tissaluttoq atorlugit peerneqarsinnaasut.

1.4. Inuusuttut

Inuusuttut 18 inorlugit ukiullit sulisinneqassanngillat sulianik asbestimik sunerneqarfigninnaasaminni.

1.5. Suna akuerisaava

Isaterinermik sulineq aamma iluarsaassinermik aamma illuutunik, sanaartukkanik, teknikkikkut atortunik aserfallattaaliinermik suliaqarneq taamatullu umiarsuarnik umiarsualiorfiimmi suliarineqartunik, atortunik asbestitalinnik atui-fiusimasunik aamma tamatumunnga atasumik eqqiaanermik suliaqarneq akuerisaavoq.

Isaterineq paasineqassaaq, atortunik asbestitalinnik, sumiiffiup aalajangersimasup killigata iluaniittunik tamakkiilluinnartumik piaaneq.

Iluarsaassineq paasineqassaaq, atortunik asbestitalinnik tamarmiusunik poortuineq aamma naqissusersuineq. (Taarsiullugu pitsaanerusutut isumaliutigineqarsinnaavoq asbestip tamakkerlugu peernissaa).

Aserfallatsaaliineq paasineqassaaq, milissuineq imaluunniit putooqqanik soorlu nivinngaavinneersunik, pinnersakkaniit aamma qulliit ikkuffii, qisuit asbestitalit putoorneqanngitsut ataasiakkaat aalajangersorfii taamatullu qaliassat asbestitalit, ilanngussaq 2-mi periutsit malillugit poortorneri.

Qalipaannermik suliat asbesti pillugu malittarisassassanut ilaatinneqanngillat, imaanngippat sulinerup nalaani asbestip pujoralaanik pinngortoqartoq, soorlu moreersisoqarneratigut.

2. Sulinerup aallartinneqannginnerani

2.1. Asbesteqarneranik nalunaarsuineq

Ukiualussuarni siusinnerusumi asbest imaluunniit atortut asbestitalit ator-neqartarsimapput oqorsaaticit aamma iigassiani il.il. Taamaattumik sulisitsisup paasissutissat ilumut atortussani imaluunniit illuutini asbesteqarneranut tunngasut pissarsiariniagassarai, isaterinermik – imaluunniit aserfallatsaaliuiner-mik sulinerup aallartinnginnerani, pisariaqarpat piginnittut attaviginerisigut.

Aamma takuuk immikkoortoq 2.2. siunnersuineq, pilersaarusiortut aamma sanatitsisup pisussaaffiit tunngasoq. Inassutigineqassaaq, asbestitaqartoqarsinnaanera misissorluarneqarsimassasoq suliap aallartinnginnerani. Nalornissutigineqassappat atortussat nassiuuneqarsinnaapput asbestitaqarneranik misiss-oqqissaagassatut.

Cementimik asbestitalimmik maligaasiortunik atortussiat normulersugaapput, taamaattumik aalajangerneq ajornartanngilaq qisuk atortussaq asbestitaqar-nersoq.

Minnerpaamilluunniit pasinartoqarpat atortuni imaluunniit illuni asbeste-qartoq, asbest pillugu malittarisassat malinneqassapput.

2.2. Siunnersuisut, pilersaarusiortut aamma sanatitsisut pisussaaffii

Pilersaarummik tunngaveqartumik suliaqarnermut atatillugu, siunnersortinut aamma pilersaarusiortut pisussaaffiit aamma akisussaaffiit malittarisassat immikkut ittut atuupput.

Pilersaarusiortup aamma siunnersuisuusup sullitani siunnersussavaa, amerla-nertigut sanatitsisuuq, isaterilinnginnermi imaluunniit nutarterilinnginnermi misissueqqaarnerit suut ingerlattariaqarnerisut, asbesti imaluunniit atortut as-vestitalit annertussusaasa aamma qanoq ittuunerisa annertussusaat qu-laajarnarlugu.

Inuup pilersaarusiortup imaluunniit siunnersuisup, nalunaarsuuteqarnermigut pilersaarummi qularnaassavaa, asbest pillugu malittarisassat eqquutsinneqars-innaasut pilersaarutit piviusunngortinneqarneranut atatillugu.

Sanatitsisoq pinerluttulerinermi inatsisitigut pineqaatissinneqartussanngortitaa-sinnaavoq, sanatitsisoq suartitsinermigut, siunnersuinermigut imaluunniit iliu-useqarnermigut malittarisassat unioqqutinnissaannut suleqataasimappat. Tak. avatangiisit pillugit inatsimmi § 31, imm. 1.

Nutarterinermik suliani, sanatitsisup neqerooruteqarnissamut atugassiaani, pi-sariaqartinneqarpat malugeqquneqartariaqarpaa asbest pillugu malittarisassat immikkut ittut ilanngullugu qularnaartariaqartoq asbesteqarnerisut imaluunniit atortunik asbestitalinnik suliffimmi nassaassaqarnerisut. Isumaginnittussarsiu-ussinermi, siumut naatsorsuutigineqassanngilaq sulinermi periutsit il.il. su-

linermi avatangiisit pillugit inatsimmik eqqortitsinngitsut, ilanngullugu asbest pillugu malittarisassat.

Sanatitsisoq allaganngorlugu pilersaarusiussaaq isumannaallisaanermut aamma peqqissutsimut tunngasunik, suliaq nutaaliornermut tunngatillugu ingerlanneqarpat, suliffeqarfimmit ataatsimit amerlanerusunik ingerlanneqarpat aamma sanaartorfimmi ataatsimut katillutik qulinit amerlaneruppata ataatsikut sulisut. Pilersaarusiame tassani pingaartillugu sanatitsisup, sanaartorfiup titargartaani titartarsimassavaa sumi asbesteqarnerseqq imaluunniit atortunik asbestitalinnik sumiittoqarnerseqq.

Pilersaarutip suliarineranut atatillugu sanatitsisup qularnaassavaa, sumiiffiit asbestitalit imaluunniit atortut asbestitalit sumiinnerisa nalunaarnissaat aamma ersarissumik nalunaaqutserneqarsimassasut sulinerup aallartinneqannginnerani.

2.3. Suliffigisamik nalunaarsuineq

Suliffigisamik nalilersuineq (APV) naliginnaasooq taperneqassaaq, suliffigisamik nalilersuineramik (APV) immikkut ittumik, allaaserineqarsimassappullu isumannaallisaatit suut ingerlanneqassanersut asbest pillugu malittarisassat immikkut ittut eqquutsinneqarnissaanni. (1)

Suliffigineqartuni immikkoortuni tamani asbestip pujoralaanik imaluunniit atortunik asbestitalinnik sunnerneqarnissamut aarlerinaateqartuni, isummerfigineqassaaq qanoq ililluni aamma qanoq annertutigisumik sulisut pujoralamik sunnerneqarsinnaanersut.

Suliffigisamik nalilersuineq immikkut ittoq tunngaviuvoq sulisitsisup aamma isumannaallisaanermik suleqatigiisitat pilersaarusiornissaannut suliap isumannaallisaaneq- aamma peqqissuunissaq eqqarsaatigalugu isumannaatsumik qanoq ingerlannissaanut.

Isaterineramik suliaqarnermi, takuuk immikkoortoq 2.4, immikkut naliliinerup inernera takuneqarsinnaasarpoq, sulinerup pilersaarusiornernanut suliarineqarsimasumut innersuussisoqarneratigut. Taamaalilluni piumasaqaataannigilaq paasissutissat assigiit ilumut ersersinneqassasut sulinermi pilersaarusiame aamma immikkut suliffigisamik nalilersuummi APV.

Nalilersuinermi makku ilaatinneqassapput:

- Asbestip suussusai ulorianartut
- Qinnngorfigineqarsinnaanera, -suunera aamma –sivisussusia
- Pissutsit pinngoqqaatinik aamma atortunik ulorianartunik suliaqarnermut attuumasut aamma sulianiittut annertussusai
- Pinaveersimatitsinissamut isumannaallisaatit sunniutaat
- Sulisilluni nappaataalersartut pillugit misissuinerne misilittagarineqartut
- Asbestimut killissarititat
- Isumannaallisaaneq aamma peqqinneq pillugit nioqquteqartumit paasissutissat

Sulinermi periutsit assigiit atorlugit sulisoqarpat, suliffigisamik nalilersuineq annertusisaq APV ataaseq sananeqarpat naammappoq, naak assersuutigalugu, iniini assigiinngitsuni tallimani sulisoqaraluartoq.

Nalilersuineq kukkunersiorneqassaaq, eqqortuunersoq nalornissutigineqalerpat aamma sulinermi pissutsinik allanngortoqartillugu.

2.4. Isaterinermik suliaqarnermi sulinermut pilersaarut

Pisariaqartinneqartut pujoralakitsut sulinermi periutsit, silaannarissarfiit, immi-nut illersuutit aamma igitassat qanoq iginneqartarnerinut tunngasut pillugit sulinermi pilersaarummik sanasoqassaaq. Taamaaliornikkut qularnaarneqarsinnaavoq, isaterinermik sulinerup, ikualattoqarsimatillugu saliiner-mut atatillugu imaluunniit illuutinit, atortunit, kallerup inneranut atortunik taamatullu umiarsuarnik umiarsualiorfinni sulianik, atortunik asbestitalinnik piaanerup isumannaatsumik qularnaarnissaa.

Sulinermi pilersaarusiap oqaluttuarissavaa, asbestip aamma atortut asbestitalit qanoq suliarineqassanersut. Illu isaterneqassappat, atortut asbestitalit peerneqassapput, isaterineq aallartinneqannginnerani.

Sulinermi pilersaarummut aamma ilaatinneqassaaq, isaterinermi sulinermut atatillugu eqqiaanermik suliaqarneq.

2.5. Ilisimatitsineq aamma ilitsersuineq

Sulisut atorfinitsinneqarnermini peqqissaartumik ilisimatinneqarsimassapput, peqqissuunnissamut tunngasunik asbestimut aamma pujortarnikkut uloriana-atit annertusisarnerinut tunngasunik.

Sulilinnginnermi sulisut ilitsersuunneqassapput sulineq ulorianaateqanngitsumik qanoq ingerlanneqarsinnaanersoq, ilanngullugu ilisimatinneqassapput teknikkikkut iluaqutersuutit suut aamma imminut illersuutit suut atorneqarnissaannik aamma asbestitalit igitassat qanoq iginneqartarneri pillugit malittarisassat.

Sulisut ilisimatinneqassapput, ingerlatsinermi naliginnaasuunngitsunik pisoqarpat imaluunniit ajutoortoqarpat kinguneqartumik sulisut asbestip pujoralaanik sunnerneqarnissamut ulorianaataata annerulerneranik.

Asbestip pujoralaanik sunnerneqarnissaaq suli ulorianaateqartillugu, pissutsit iluarseqqinneqarnissaannut pisariaqartinneqartut inuit sullivimmiissinnaapput. Ulorianaateqarnera pisariaqarnerpaaffianut killilersimaneqassaaq aamma pissutsit iluarseqqinniarnerni sulisut ataasiakkaat piffissaat killiliiffigineqarnissaannik aalajangersaasoqassaaq.

2.6. Nalunaaruteqarneq

2.6.1. Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmuut nalunaaruteqarneq

Illuutit aamma umiarsuit, maskiinat iluini atortunik asbestitalinnik isaterinermik suliaq Sullivinnik

Nakkutilliisoqarfimmut nalunaarutigineqassaaq, suliap aallartinneqannginnerani.

Suliat allat, taamaallaat sivikitsumi siunniusimasussamik aamma annikitsumik asbestimik sunnerneqaataasinnaasutut nalilerneqarsinnaasut, taamatuttaaq Sulinerimik Nakkutilliisoqarfimmut nalunaarutigineqassapput.

Assersuutit:

- Ikuallattoqarsimanerata imaluunniit anorersuarnerata kinguneranik annertuunik aseruasoqarsimatillugu annertuunik asbestitalinnik qaliassianik- aamma iigassianik aseqquasimasunik saliinerni
- Cementimik qaliassialianik manissunik (skiferplader) amerlasuunik asbestitalinnik piianeq.

Nalunaaruteqarneq qarasaasiaq imaluunniit pappiaqqat atorlugit pissaaq. Nalunaarut suliffeqarfimmit aamma isumannaallissanermik suleqatigiissitamit atsiorneqarsimassaaq. Suliffeqarfimmi Isu- mannaallisaanermut ataatsimiititaliamik pilersitsisoqarsimanngippat, nalunaarut sulisut sinniisaannit allamit atsiorneqassaaq, uppersaataassammat suliap pilersaarusionerqarnerani sulisut peqataatinneqarsimanerannut.

Nalunaaruteqarnermi immersugassaaq ilanngussaaq 1-mi assilineqarsimavoq.

Nalunaarut piaartumik nassiunneqassaaq aamma suliap aallartinnessaa minnerpaamik ullunik 8-nik sioqqullugu. Suliami, tassanngaannartumik asbestimik nassaartoqarpat, nalunaaruteqarneq piaarnerpaamik pissaaq, suliap aallarteqqinneqannginnerani.

Isaterinermik suliamut pilersaarusiaq, ilaneqarsimasooq sulisut qanoq amerlatigineramik nalunaarummik aamma taakku atortunik asbestitalinnik isaterinermik ilinniagarisimasaannik, nalunaarutitut atornerqarsinnaavoq, sulinermut pilersaarusiaq isumannaallisaanermut ataatsimiititaliamit imaluunniit sulisut sinniisaannit atsioqataaffigineqarsimappat.

Nutaamik nalunaaruteqartoqassaaq, sulinerimik pissutsit allanngornerat nassatqarpat asbestimik imaluunniit atortunik asbestitalinnik annertuumik sunnerneqarnissaaq aarlerinaateqalersinnaasoq.

2.6.2. Nalunaaruteqarnissamit sanioqquטיםinnaaneq

Asbestitalimmik sulineq Sulinerimik Nakkutilliisoqarfimmut nalunaarutigiginissanut piunasaqaateqanngilaq, suliaq taamaallaat sivikitsumik ulorianaateqarpat aamma asbestimik annikitsumik sunneqaataasinnaappat aamma sunnerneqarsinnaaneq annikippat.

Suliaq taamaattoq ima ittuusinnaavoq:

- Aserfallatsaaliuinerimik suliat sivikitsut, taamaallaallu soorlu cementimik asbestitalimmik suaqarfiusut, soorlu milissuinerimik imaluunniit soorlu nivinnigaaviit imaluunniit pinnerfaatit ikkuffii putut mikisut
- Cementip asbestitallip aserornikuunngitsup piiarneranik sulineq, isaternerani atortut aserornagit soorlu cementit asbestitalit maligaasiortut qaliassiat

imaluunniit cementit asbestitallit manissut iigassiat aamma erngup aqputaasa roojorit asbestitallit nunamiittut taarsersorneri

- Atortunik asbestitalinnik pitsaasunilli simissuineq, soorlu qaliassiat asbestitallit ulissorneri, ilanngussaq 2-mi taaneqartut periutsit malillugit
- Silaannaap uuttortarneqarnerinik katersinermik sulineq taamatullu misiliutissanik katersineq qularnaarniarlugu atortoq asbestimik imaqarnerisooq.

3. Ilinniartitaaneq, ilinniartinneqarneq aamma ilitsersuineq

3.1. Ilinniartitaaneq

Illup iluaniittunik atortunik asbestitalinnik isaterinermi, isaterinermik suliallit ilinniartitaaneq immikkut ittoq ingerlassimassavaat, ilanngussaq 6a-mi taaneqarsimasutut.

3.2. Ilinniartinneqarnerup- aamma ilitsersuinerup ingerlanera

Sulisut silami imaluunniit sulianik allanik ingerlataqartut, illup iluani atortunik asbestitalinnik suliaqartuunngitsunut ilinniartinneqarnissamik aamma ilitsersuunneqarnissamik piimasaqaateqarfigineqarput, pineqartut asbestip pujoralanik sunnerneqarsimappata imaluunniit sunnerneqarsinnaappata. Sulisut ilinniartinneqarneq- aamma ilitsersuunneqarneq pinaveersimatitsinermut aamma isumannaallisaanermut tunngasooq ingerlatissavaat (imaanngippat tamatumunga immikkut ilinniartitsineq ingerlatereersimagaat).

Suliaq taamaattoq ima ittuusinnaavoq:

- Atortunik asbestitalinnik, pitsaasuunngitsunik simissuineq aamma poortuineq
- Cementinik asbestitallit erngup aqputaasa, taakku annersaat aseruasimasut isaterneri
- Ikuallattoqarsimanerata kinguneranik imaluunniit anorersuarnerani annertuunik aseruasoqar simanerata kinguneranik, atortunik asbestitalinnik annertuunik aserorsimasunik saliineq
- Isaterinermik suliaqarnerup kingorna tamakkiisumik eqqiaaneq
- Illup sitaata isaternera ulissuinerup/tamakiisumik ulissuinerup nalaani

Ilitsersuut naliginnaasooq naammappooq suliani immikkoortoq 2.6.2 pineqartuuni atussallugu.

Ilinniartsitsinerup- aamma ilitsersuinerup ingerlanera paasissutissanik makkuninnga imaqassaaq, ilanngussaq 6b-mi taaneqarsimasutut.

3.3. Suliffeqarfimmut piimasaqaat

Suliffeqarfik, isaterinermik imaluunniit asbestimik piiaanermik suliaqartussap, Sulinermik Nakkutilliisoqarfimmut uppersassavaa, suliffeqarfik suliap ingerlannissaanut piukkunnaateqartoq.

Tamanna pisinnaavoq, uppersarneqarpat

- imaappat sulisut, ilinniartitaaneq immikkoortoq 3.1-mi taaneqartoq, oqorsaatitut asbest atornerne qarsimatillugu illup iluani isaterinermut tunngasoq ingerlassimappassuk,
- imaluunniit suliffeqarfiup uppersarsinnaappagu immikkoortoq 3.2.-mi taaneqartoq ilinniartitsinerup- aamma ilitsersuinerup ingerlanneqarsimanera, allaganngorlugu nassuiaatigineqarpat ilinniartitsinerup- aamma ilitsersuinerup qanoq ingerlasimanera, ilaqartillugu qulequttat immikkoortuni 1-9-mut immikkoortoq 3.2-mi pineqartut qanoq ilitsersuutigineqarsimanerini. Isaterinermik sulinerne pilersaarut taamatut uppersaatitut ilaasutut atornerneqarsinnaavoq.

Taamatuttaaq nassuiaat imaqassaaq nassuiaammik

- ilinniartitaanermik- aamma ilitsersuinerup ingerlanneranik kina naammasinnissimaneersoq
- qanga tamanna pisimaneersoq
- kina ilitsersuusimaneersoq

Inassutigineqassaaq suliani annerusuni, ilitsersuisussaq ilinniakkamik ingerlatsisimasuussasoq.

4. Isumannaallisaatit

4.1. Sunnerneqarnerup killilernissaa

Sulineq piareersarneqassaaq aamma ingerlanneqassaaq imaalillugu, sapinngisamik annertunerpaamik qularnaarniarneqassalluni inuit suliffigisamiittut aamma qanittuaniittut asbestip pujoralanik imaluunniit atornerneq asbestitalinnik sunnerneqannginnissaat. Inuit, pujoralammit sunnerneqartut imaluunniit sunnerneqarsinnaasut amerlassusaat sapinngisamik annerpaamik killilersimaneqassaaq.

Sulinerne periutsit aamma sakkut, sapinngisamik minnerpaamik pujoralatserisinnaasut atornerneqassapput. Taamaattumik qisuit saattukujuut, silaannarissarfiit aqqutaat, roojoreqarfiit il.il. sapinngisamik iluitsuutillugit piiarneqassapput aamma silaannarmik panertumik sioqqanik supoortitsineq pinaveersartinneqassaaq (masattumik sioqqanik supoortitsineq inerteqqutaavoq, tak. immikkoortoq 1.3.2).

Asbestimik cementit saattut pupiusartaasa eqqiarneri ingerlanneqarsinnaapput brstet qituttut atorlugit (erruinerne kumigutit, natermut kumigutit imaluunniit saniutit, kisianni saviminermik- imaluunniit sisammik kumiutiliaanngitsut) aamma seqqittarneqarsinnaapput sakkukitsumik imermik tissaluttumik.

Atortut asbestitalit aalajangerneqarsimannngitsut ajornartinnagu milluaammik piiarneqartariaqarput.

Atortut asbestitallit isaterneqartut isuguttarterneqarsinnaapput pujoralassinnaa-nerat akiorniarlugu.

Atortut asbestitallit isateqqinneqarnerini, isatikkat alliaquttanut nakkaatin-neqassanngillat imaluunniit allatut siammarneqassanngillat, erngiinnarli isater-neqarnerminni katersorneqassallutik. Atortut pujoralallit katersorneqassapput matoqqasuni, ussissumik aamma ninngusuunik poortuutini.

Sulinermi periutsit, asbestip pujoraanik pinngitsootitsisinnaasut toqqorneqars-innaanngippata, pujoralak piiarniarneqassaaq sumiiffiani. Tamanna pisinnaa-voq naleqquttumik aamma pitsaasumik silaannarissaanikkut.

Inassutigineqassaaq, silaannarissarfiit pigineqareersut unitsinneqassasut aam-ma ammaneri sulinerup ingerlannerani ulinneqarsimassasut eqqiarneqareersil-lugit.

Sakkut maskina atorlugu ingerlasut atorneqartut pujoralatsitsisarpatata pitsaasu-mik milluaasinnaasumik pilerneqarsimassapput.

Silaannarissaaneq aamma milluaaneq silaannarmut aniatinneqassaaq aamma silaannaq aniatinneqartoq issigerneqassaaq (sukujuaat) issigersit asbestip pujoralaanik unitsitsisinnaasoq atorlugu. Silaannaq milluarlugu aniatinne-qartoq milluarteqqinneqassanngilaq.

4.2. Allagartalersuinq

Suliffigineqartoq killilersorneqassaaq aamma illersorneqarsinnaasumillu alla-gartalersorneqassalluni taamaallaat aserfallatsaaliinermik suliat annikitsut pin-nagit. Allagartat ilusilerneqarsimassapput sungaartumik pingasunik teqeqqulit-tut torluummillu amma allassimasumik „SIANIGUUK“ ASBESTIMIK SULINEQ. Susassaqaanngitsut iseqqusaanngillat“.

4.3. Suliaqarfigisap assiaqtsersornera

Isaterinermik suliani, aarlerinnaateqartuni asbestip pujoralaanik annertuunik pilersitsiviusinnaasuni, suliaqarfigisat assiaqtsersoneqarsimassapput tupermik imaluunniit assiginik qulineqarsimassallutik imatut ilusilerneqarsimasunik pujoralak avatangiisinut siaruaassinnaanani. Tupip silaannarissarnera imatut in-gerlassaaq, naqitsinerup pujoralaaq siaruaannissaa akornusissallugu. Killilers-

orneqarsimasumut isernissaq pisassaaq, pisariaqartinneqartumik silaannarisarfeqarnissaa eqqarsaatigalugu, silaannarmik supoortoq aqqutigalugu. Silammut supoorfissaanik toqqaanermi avatangiisit eqqarsaatigineqassapput, silaannarlu aniatinneqartoq issigerneqassaaq, asbestip pujoralaanik uninngatitsisinnaasoq issigersit atorlugu.

Ulinneqarsimanera aatsaat peerneqassaaq, pimoorussamik eqqiaaneq pereerpat.

4.4. Pujortartoqarnissaanut il.il. inerteqqut

Asbestip pujoralaanik minguttitsisoqarnissanut aarlerinaateqartuni, pujortartoqassanngilaq, nerisoqassanngilaq imaluunniit imertoqassanani aamma topat, nerisassat aamma imissamaatit tamaaniitinneqassanngillat. Tamanna at-uuppoq salami aamma illup iluani suliani.

5. Imminut illersuutit

Asbestip pujoralaanik sunnerneqarsinnaanermut ernumanaateqartuni sulisut imminut illersuutit atussavaat tassaasut sullisit pujoralannaveersaatit aamma niaqqukkut atortut aamma anersaartornermut illersuutit.

Imminut illersuutit akulikitsumik taarserneqartassapput nerinerullu nalaani ator-neqassanatik. Asbestimik imaluunniit atortunik asbestitalinnik suliaqarfiusup avataanut anninneqassanngillat. Imminut illersuutit peerneqartinnagit pujo-ralaajarneqaaqqaassapput. Assersuutigalugu sullisit pujoralannaveersaatit eqqi-arneqarsinnaapput, silaannarmik supoortoqarfimmiinnermi støvsugernerisigut. Pujoralammut kiinarpat atisaajanermi atortariaqarput. Eqqiaaneq immikko-ortillugu ingerlanneqassaaq atortut siunertamut naleqquttut atorlugit.

Illersuutit igitassanngortut pujoralammit pitarneqarsinnaanngitsunik poortuus-erlugit katersorneqassapput aamma igitassatut asbestimik imalittut iginneqas-sapput.

Imminut illersuutininik atuineq nassataqarpat timikkut imaluunniit tarnikkut art-orsaateqalernernik piffissaq suliffik appartinneqassaaq. Immikkut artornarsin-naasutut suliat tassaasinnaapput soorlu paanngorluni imaluunniit gangini ner-usikitsuni peqeqqasarnerit il.il. aamma kiappallaartumi sulinerit.

5.1. Anersaartornermut illersuutit

Sulisorineqartut tamarmik atorluarsinnaasunik issigersisitalinnik anersaartor-nermut illersuutininik (pujoralammut kiinarpak) tunineqarsimassapput, apeqqu-taatinagu silaannaap mingutsinneqarsimanera peerniarneqarsimanersoq.

Asbestip pujoralaanik sunnerneqarnissamik aarlerinnaateqartuni anersaartor-nermut illersuutit atorneqassapput. Assersuutigalugu, tamatigut anersaartor-nermut illersuutit naleqquttut atorneqartassapput, silammut milluaatinik piler-sitsinissaq pisumi ingerlanneqarsinnaanngippat.

Anersaartornermut illersuutit minnerpaaffigissavaat ator neqartussat kiinarpat klasse P2 (pujoralammut kiinarpat). Anersaartornermut illersuut silaannarmik pilersorneqartuussaaq, suliani annertuumik pujoralatseriffiusuni imaluunniit inuk ullormi suliffiusumi katillugit 3 tiimit sinnerlugit anersaartornermut illersuuteqarluni sulissappat. Anersaartornermut illersuutit silaannalersukkat atorlugit sulineq ullormut sulisup 6 tiimit sinnerlugit suliffigissanngilai.

Isaterinermik suliani anersaatornermut illersuutinik silaannalersukkanik atuiffiusuni sulinerup sivissususia 4 tiiminut appartinneqassaaq. Naleqquttunik qasuersaarfissaqartassaaq, kingusinnerpaamik ingerlaannartumik tiimit marluk sulereernermi.

Sulianik assigiinngiaartunik ingerlatsisoqarpat, anersaatornermut illersuutit issingersisaasat aamma silaannalersortakkat, ullormi suliffiusumi ator neqarsinnaapput. Piffissaaq, sulisup anersaatornermut illersuuteqarluni sulinermut atortagaa naleqqussakkamik appartinneqartassaaq. Soorlu sulisoq isaterinermik atortussanik asbestitalinnik suliaqarpat anersaatornermullu illersuut silaannalersortagaq 2 tiimini atorpagu, taava tamatumunnga sulinerup sivissusissaata akuerisaasup 50% -ia atorsimassavaa. Ullup suliffiusussap sinnerani, asersuutigalugu, anersaatornermut illersuutit silaannalersortakkat atorlugit (isaterinermik suliaqarnani) 3 tiimini sulisoqarsinnaavoq imaluunniit, soorlu akunneq affarlu anersaatornermut illersuutit issingersisaasallit ator neqarpat.

Anersaatornermut illersuut supoorutitaler neqarsinnaavoq, imaappoq, batteri-ilmik mootorilerlugu, taassuma issigersit aqutugalugu silaannaq anersaatornermut illersuummut supuussavaa. Tamatuma anersaator neq ajornannginnerulersittarpaa, anersaatornermut illersuutip supoortoqanngitsup ator neqarneranit. Anersaatornermut illersuut issigersisaasalik naammattumik peqqissarunneqaruni, ullormi suliffiusumi ataatsimi 6 tiimit angullugit ator neqarsinnaavoq.

Anersaatornermut illersuut issigersisaasalik supoortulik taamaallaat ator neqarsinnaavoq pisuni anersaatornermut illersuutit supoortullit ator neqarsinnaaffiini. Suliani annertuumik pujoralatseriffiusuni, soorlu isaterinermik suliani, anersaatornermut illersuut silaannarmik supoortulik ator neqassaaq.

5.2. Sullisit pujoralammut illersuutit

Suliffigisamik nalilersuineq naapertorlugu, asbestip pujoralaanik sunnerneqar nissaaq aarlerinaateqarpat, imminut illersuutit soorlu niaqukkut atisat aamma sullisit pujoralammut illersuutit ator neqassapput. Atisat tassaassapput atallaat qungatsimikkut aamma atsipaamikkut ussissut sananeqarsimassallutillu atortu nit pujoralannaveersaataasunik.

Sullisit pujoralannaveersaataasut akulikitsumik taarserneqartassapput. Sullisit pujoralannaveersaatit ator neqareenermikkut, pujoralammut ussissumut poortor neqassapput, erseqqissumik nalunaarneqarsimassalluni, imai asbestitalinnik pujoralaqarsinnaasut aamma sullisit atisanit allanit immikkoortillugit error neqassapput aamma sulisitsisup akiligaanik.

Ataasiaannarlugit atortakkat atornerqarpata atoreernerini igitassatut asbestitalit-tut iginneqassapput.

6. Inuunerittuunissamut isumannaallisaatit

Asbestimik imaluunniit atortunik asbestitalinnik pujoralannartunik suli-aqartoqarpat, soorlu illup iluani isaterinermik, suliffigisap qanittuani marlun-nik atisalersortarfiliortoqassaaq, ataaseq imminut illersuutitut aamma ataaseq atisanut ulluinnarni atukkanut taamatuttaaq uffarfeqassaaq qorlortitsivilimmik. Atisaajartarfiit imatut inissisimassapput taakku akornatigut ingerlassagaanni atsaat uffarfikkooqqaartariaqarluni.

Asbestitalinnik imaluunniit atortunik asbestitalinnik pujoralatserinngitsunik isaterinermik suliani aamma iluarsaassinernik suliani, suliffigisap qanittuani imminut illersuutit paarineqarfigisinnaasaannik ininik peqassaaq, ulluinnarni atisanit immikkoortunik aamma asattarfeqassaaq kissartumik aamma nillertu-mik imilimmik. Aammattaaq uffarfiusinnaasumik, kissartumik nillertumillu imilimmik peqassaaq.

Suugaluartunilluunniit asbestitalinnik suliaqarfiusuni, neriffigineqarsinnaasu-nik peqassaaq sulinermut atornerqarsinnaassuunngitsunik.

7. Eqqiaaneq aamma igitassalerineq

7.1. Eqqiaaneq

Pingaaruteqarpoq suliffigisap peqqissaartumik eqqiarneqartarnissaa. Igitassaq asbestitalimmik pujoralalik erngiinnaq katersorneqassaaq, poortuutinilu ma-tusimasuni, ussissunik qajannaatsunilu poortorsimalluni peerneqassalluni. Pa-nernerini sanerneq atornerqassanngilaq, Taarsiullugu støvsugertoqarsinnaavoq imaluunniit masattumik eqqiaasoqarsinnaalluni.

Asbestip pujoralaata siaruaassinnaanera minnerpaatinniarlugu inassutigineqas-saaq, inunnit suliamik ingerlatsisimasunit eqqiaaneq ingerlanneqassasooq.

Pisariaqassappat anersaartornermut illersuutit atornerqassapput, soorlu kiinar-pak issigersisaasaq klasse P2, sakkut eqqiarnerini aamma støvsugerit, supoort-ut pussiartaasa issigersisit eqqiarnerini.

Eqqiaanermi periutsit peqqissaartumik allaaserineqarneri ilanngussaq 3-mi er-sersinneqarsimapput.

7.2. Eqqagassat

Asbestip pujoralaa aamma igitassat asbestitalit pujoralallit, issigersisit il.il. isu-gutsersimatillugit

paarineqassapput aamma matoqqasumi ussissumik poortorsimatillugit iginneqassapput, nalunaarneqarsimassallutillu asbestimik imaqartut.

Igitassat asbestitallit, pujoralassinnaasut, soorlu qaliassiat aamma iigassiat qituttut, paarineqarnerminni aamma angallannerini isugutserneqarsimassapput aamma ulinneqarsimassapput, taamaalilluni avatangiisit pujoralatserneqarnissaat akornuserneqarsimassammat.

Igitassat asbestitallit pujoralatserinngitsut, asbestitaat atortumi aalaakkaasut (soorlu asbestimik cementiliat) immikkut poortuuserneqassanngillat.

Igitsiartorneq illersorneqarsinnaasumik ingerlanneqassaaq.

8. Peqqissutsimik misissortinnerit aamma naluna arsuineq

8.1. Peqqissutsimik misissortinnerit

Sulisut peqqissutsimik misissortissinnaassapput asbestimik imaluunniit atortunik asbestitalinnik sulineq aallartinneqannginnerani aamma pisariaqarpat aalajangersimasumik akuttussusilimmik, tamatuma kingorna minnerpaamillu ukiut pingasut qaangiunneri tamaasa.

Sulisup peqqissutsimut misissortinnissaa pisussaaffiunngilaq kisianni soorlu inuk puammigut ippigisaqarpat, patsisaasup misissornissaa pingaaruteqarpoq, matumani ilanngullugu nalilerneqartariaqarpoq takussutissartai suliamut attuumassuteqarnesut.

Peqqissutsimik misissortinnermi aningaasartuutit tamaasa sulisitsisup akilissavai, ingerlanneqassallutillu sulisumut annaasaqaataanngitsumik aamma naliginnaasumik sulinerup nalaani.

Misissortinnerit inernerit nakorsap Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmut nassiutissavai misissorneqarsimasorlu inernerineqartunik ilisimatillugu. Tamanna pi-umasarineqarpat sulisoq allakkatigut nalunaarfigineqassaaq. Nakorsap misissuinerup inernerit, minnerpaamik ukiuni 40-ni paarissavai.

Inernerineqartut sulisitsisumut isumagisassanngortinneqassanngillat.

8.2. Allattaavinnut nalunaarsuineq

Sulisitsisup sulisut allattaavinnut nalunaarsussavai, nalunaarlugit suliat suuneri aamma qanoq sivisutigisumik sulineri taamatullu sulinermut atasumik asbestimik sunnerneqarneri. Sulinermik Nakkutilliisoqarfik aamma nakorsaq peqqissutsimik misissuisimasoq allattaavimmik alakkarterisinnaatitaavoq.

Allattuiffik sulisumut paasissutissanik makkuninnga imaqassaaq:

- Ateq aamma eventuelc cpr-nummer
- Pineqartoq qanga sulilersimanersoq imaluunniit qanga soraarsimanersoq
- Sulisoq suliffeqarfiup sukutsitaani sulisuunersoq
- Suliaq sunaanersoq (assersuutigalugu isaterinermik sulineq)
- Sulinermi asbestimik sunnerneqarsinnaanermik aarlerinartoqarnera naluna arsimasoq, asbestip pujoralaata uuttorneqarsimaneranik imaqartoq, tamak ku suliarineqartarpata. Uuttuinerneq sulia qartoqartanngippat, assersuutigalugu isaterinermik suliaqarnerneq, sunnerneqarsinnaaneq mis saarlugu taan eqassaaq.
- Imminut illersuutinerneq atuineq.

Asbestimik sunnerneqarnerup atuukkunnaarneranit minnerpaamik ukiut 40-t qaangiunnerannut allattuiffik paarineqassaaq. Suliffeqarfiup atorunnaarnerani allattuiffik najukkami Sullivinerneq Nakkutilliivimmut nassiunneqassaaq.

Sulisut aamma taakkua suliffeqarfimmi sinniisaat imaluunniit ingerlatsivik paasissutissanut tamanut atuuttunik aamma kikkunnut tunngasuuneri takuneqarsinnaangitsunik paasitinneqarsinnaatitaapput.

Sulisoq, paasissutissanik imminut tunngasunik allattaavimmi allanneqarsimasunik takunnissinnaatitaavoq.

Suliani, akulikitsumik sulianut allanut nuuffiusartuni, soorlu sanaartorfinni, inassutigineqassaaq, suliap pineqartup naammassinerani allattaavinni allasimasut assilinerinik sulisoq tunineqartassasoq. Taamaaliornikkut asbestimik il.il. suliaqarnerup annertussusaanik nalunaarsuummik sulisoq peqalissaaq, naak suliami sulisitsisut arlaqartut peqataatinneqaraluartut.

8.3. Peqqissutimik misissuinerneq aamma nalunaarsuinerneq pium asaqaammik sanioqqutsineq

Suliani, taamaallaat sivikitsumi aamma asbestimik annikitsumik sunnerneqarfiusinnaasuni aamma sunnerneqarsinnaaneq annikitsuinerneqatillugu, peqqissutimik misissortinnissaq aamma nalunaarsuinerneq piumasaqaataanngilaq. Takukkit assersuutit immikkoortoq 2.6.2.-mi.

9. Asbestip pujoralaanik uuttortaanerit

Asbestip ipaguanut killissaritinneqartoq tassaavoq 0,1 fiber/m³.

Qularutigineqanngippat killissaritinneqartoq qaangerneqassanngitsoq, soorlu illup iluani isaterinermik suliaqarnermi, uuttortaanissat pisariaqanngillat.

Killissaritinneqartoq naliginnaasumik eqqortinneqassaaq:

- Piffissami sivikitsumi aserfallatsaaliinerneq suliani, taamaallaat cementimik asbestitalimmik suliaqarfiusumi, soorlu manissaanernik imaluunniit nivinn gaaviit pinnersaatilluunniit inikuusa putooqqat inaasa manissarnerini imaluunniit milittornerini.

- Cementip asbestitallip innarlerneqanngitsup piiarlugu suliaqarnermi, atort ut piiarnerini innarlernagit, soorlu qaliassat maligaasiortut cementimik asbestitalimmik sanaat imaluunniit iigassat manittut cementimik asbestitalimmik sanaat aamma erngup aqqutai roojorit nunamiittut cementimik asbestitalimmik sanaat taarsersornerini
- Atortut asbestitallit suli pitsaasut naqittaallugit portuinermi suliat, soorlu qaliassat asbestitallit ulissornerini, periutsit ilanngussa q 2-mi taaneqartut mal illugit
- Silaannaap uuttortarneranik katersanik suliaqarneq taamatullu misiligutinik katersineq, qularnaarniarlugu atortussiaq asbestitaqarnersoq.

Killissaritinneqartoq eqqortinneqarnersoq qularutigineqarpat, asbestip pujo-ralaanik uuttortaanerit ingerlanneqassapput. Misiligutissanik tigusinerit sulisun- nit pisariaqartunik piginnaassusilinnit ingerlanneqassapput. Misiligutissanik tiguneqarsimasunik misissuineq misissuisarfimmit tamakkuninnga suliaqarnis- samut akuerineqarsimasumit ingerlanneqassaaq.

Uuttortaanerit piareersarneqassapput isumannaallisaanermut suleqatigiit tusar- niarneqareernerisigut imaluunniit suliffeqarfimmi taamaattumik pilersitsis- oqassanngippat, sulisunut sinniisup allap tusarniareerneratigut taanna aamma misiliutigineqarsimasut inernerisa assilinerinik tunineqassaaq.

Uuttortaanerit ingerlanneqarsinnaapput eqqiaanerup pitsaassusaata angu- neqarsimasup nakkutiginissaa pillugu.

Asbestimik suliat assigiinngitsut uuttortarnerini inernerit pillugit assersuutit, ilanngussa q 5-imi takutinneqarput.

Ilanngussaq 1

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmut nalunaarut

Piffissaalluarnerani nassiunneqassaaq, suliap aallartinnginnerani (minnerpaamik ullunik 8-nik sioqqullugu). Sulinermi asbestimik nassaariasaaraanni, nalunaaruteqarnek piaarnerpaamik pissaaq, suliap aallarteqqinneqannginnerani.

Uunga nassiunneqassaaq Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik, Imaneq 18, Postbox 202, 3900 Nuuk

1. Suliffeqarfiup atia, najugaa aamma telefooniata normua

2. Suliap ingerlatap sumiinnera

3. Suliffigisami aallartiffissaq aamma naammassifissaatut ilimagineqartoq

4. Suliassap annertussusaata allaaserinera

5. Sulinermi periutsit atorpeqartut

6. Suliami inuit sulisinneqartut amerlassusaat, ilanngullugu atortunik asbestitalinnik issaterinerni ilinniagaqarsimanermut tunngasunik paasisutissat

7. Isumannaallisaanermut isumannaallisaatit naatsumik allaaserineri, ilanngullugit immi-
nut illersuutit aamma sulisorineqartunit asbestip pujoralaata peerneqartarnera qanoq
qularnaarneqartarnera taamatullu inuit allat suliffigineqartup eqqaaniittut qanoq il-
lersorneqartarnersut

8. Eqqiaalluni sulinerup allaaserinera, ilanngullugu kiap tamanna suliarineraa

9. Asbestip qanoq ittuunerata nalunaarnera (ilisimaneqarpat

10. Suliffeqarfiup aamma isumannaallisanermik suleqatigiit imaluunniit sulisut sinniisaata
atsiornera aamma ullulernera

Ilanngussaq 2

Qaliassiat pladit asbestitallit qallersorneri

Periutsit aalajangersimasut marluk qaliassiat pladit asbestitallit qallersornerini ator-neqarsinnaapput asbestip ipaguaasa avatangiisinut siaruaassinnaanerat aarleriginagu.

Periutsit makkuupput:

A. Qaliassiat asbestcementimik sanaat pladit manissut (skiferoladit)

Periuseq 1

Quassuttuut imminnut naammaattumik akuttussusilerlugit allattarfissiaasanik qaliassiat qaanut inissineqassapput. Quassuttuut taamaallaat qinnilinnik imminneerlutik ikkuttartunik qaliassiaq putullugu ataaniittunut quassuttuunut aalajangerneqassapput.

B. Asbestcementimik qaliassiat maligaasisortut

Periuseq 1

Quassuttuut imminnut naammaattumik akuttussusilerlugit, asbestcementimik qaliassiat atasut itiseriarnerinut inissineqassapput. Quassuttuut taamaallaat qinnilinnik imminneerlutik ikkuttartunik, qaliassiat pladit putullugit quassuttuunut allernut aalajangerneqassapput. Quassuttuut qaavinut qaliassiat nutaat ikkunneqassapput.

Periuseq 2

Qaliami qinnillit atareersut qasuterlugit peerneqassapput mattoqutillu qinnillit qaavinut ivertinneqassapput. Qiiinillit aalajangerneqaqqissapput. Quassuttuut mattoqutinut aalajangerneqassapput, quassuttuullu qaavinut qaliassiat nutaaq ikkunneqassaaq.

Ilannussaq 3

Illup iluani isaterinermut atatillugu eqqiaanermi isumannaallisaatit

Suliap aallartinnginnerani piareersarneq

Suliap aallartinnginnerani pequtit aallakkaasuunngitsut aalaakkaasullu tamarmik asbestip pujoralaqarpata eqqiarneqassapput inigisaanillu peerneqarlutik, ilanngullugit soorlu qulliit aamma ilisiviit. Eqqiaane ingerlanneqassaaq støvsugerimik asbestip pujoralaanik¹ uninngatitsisinnaasumik milluaasulimmik peqqissaartumik støvsugerlugit taavalu isugutattumik eqqiarlugit. Saagut aamma annoraamernit allat errorneqassapput imaluunniit atorneqaqqittussaajunnaarsinneqarlutik.

Taava ulissorneqassapput radiatorit, silaannarissarfiit, pisattat aalaakkaasut, iikkat maaniitsut soorlu, qarmasissianik iigaliat, marraat natissiat, igalaat aamma natit pujaralammik ingalassimatitsisartuunngitsut atorummik ninngusuumik, soorlu plastikkimik ninngusuumik, nipittartumik aalajangerneqarlutik ajornanngippat silaannaarlugit.

Eqqiaaqqissaarneq

Eqqiaaqqissaarneq ingerlanneqassaaq siullermik støvsugiilluni taavalu masattumik eqqiaalluni, apeqqutaalluni atorussiap qanoq ittuunera.

- Qaammaqputit atortui eqqiarlugit, qilaami qaammaqputillu ataneri aamma qilaami aamma iikkami katiguffii støvsugerlugit
- Støvsugeri issigersiseqassaaq asbestip pujoraaanik uninngatitsisinnaasumik.
- Uliliunneqarsimasut peqqissaartumik peerneqassapput eqqiaalivinnermi. Uligineqarsimasut peqqissaartumik poortorneqassapput igitassatullu asbestitalittut suliarineqarlutik.
- Natit asanneqassapput. Tæppeqarpat taakku peqqissaartumik støvsugissapput. Tæppit isaterilinnginnermi peerneqarsimannngitsut pingasoriarlugit immikkut errorneqassapput pitsaasumik sukkasuumillu panererneqarlutik oqulinnginnissaat pinaveersimaniarlugu
- Uligineqartut peerneqassapput.

Eqqiaaqqisaareernermi

Eqqiaaqqisaareernermi peqqissaartumik silaannarissaasoqassaaq ullormik unnuamillu ataatsimik sivisussusilimmik. Kingorna eqqiaaqqissaartoqassaaq (støvsugerluni/asaalluni) peqqissaartumik silaannarissaaneq nangeqqinneqassaaq aamma taama sivisussusilimmik.

Init taava atorneqarsinnaalerput.

Eqqiaanermi sulisut

Eqqiaaqqissaarnermik sulisut, isaterinermik suliaqarnermi imminut illersuutit atorneqartartut assigi atussavaat. Siullermeerluni silaannarissaareernerup kingorna imminut illersutit atornissaat piumasaqaataannngilaq.

¹ Sullivinnik nakkutilliisoqarfiup asbestitalinnik eqqiaanermi atugassatut naleqquttutut isigai støvsugerip issigersisai piumasaqaatinik makkuninnga naammassinnittut: DSEN 60335-2- 69 støvklasse H imaluunniit BIA-p støvsugerinut piumasaqaatai støvklasse H imaluunniit piumsaqaatit BS 5415: Part 2: Section 2.2 type H støvsugerimut.

Ilanngussaq 4

Asbestitalinnik suliat assigiinngitsut ilaat pillugit naatsumik takussutissiaq

Nassuiaatit:

- 1) *Isaterineq* imatut paasineqassaaq, sumiiffiup aalajangersimasup iluani atortunik asbestitalinnik tamakkiisumik paaaneq.
- 2) *Iluarsaassineq* imatut paasineqassaaq, atortunik asbestitalinnik tamarmiusunik simissuineq aamma matooraaneq.
- 3) *Aserfallatsaaliineq* imatut paasineqassaaq, sumiiffiit mikisut putuarallit milissorneri imaluunniit matorneri taamatullu asbestitalinnik pladinik putoorneqanngitsunik ataasiakkaanik matorineq imaluunniit qaliassianik asbestitalinnik ulissuineq.

	1 Illup iluani oqorsaatinik isaterineq	1 Allat nalorni- nartullit soor- lu skiferpla- dinik maligaa- siortunik ase- rorotigassanik isaterineq	1 silamiittunik soorlu pladi- nik maligaa- siortunik isa- terineq	2 Iluarsaas- sineq	3 Aserfallattaa- liineq
Nalunaarsuineq	X	X	X	X	X
Suliffigisamik nalilersuineq	X	X	X	X	X
Isaterinermi eqqiaaneq ilanngullugu pilersaarut	X	X	X		
Ilitsersuineq	X	X	X	X	X
Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmut nalunaaruteqarneq	X	X	(X)		
Ilinniarneq	X				
Asbestimik suliaqarnermi ilinniartinneqarneq aamma ilit- sersuineq (1.6.2010)		X	(X)		
Suliffeqarfimmut uppersaammik piumasaqaat	X	X	X		
18-nik ukioqarnissamik killiliineq	X	X	X	X	X
Takoqusaarutininik allagartalersuineq	X	X	X	X	X
Suliffigisap assiaqutsersornera	X	X			
Anersaartornermut illersuutit atoqquneqarput	X	X	(X)		
Sullisit pujoralammik ingalas- simatitsisinaasut	X	X	(X)		
Atisaajartarfiit aamma uffarfiit immikkut ittut-	X	X	(X)		
Atisaajartarfimmut, asattarfimmut aamma uffartarfimmut isertarfiit			X	X	X
Peqqissutsimut misissortinnerit	X	X	(X)		
Allattaavinnut nalulunaarsuineq	X	X	(X)		

(X) Aarlerinaateqarpat taamaallaat sivikitsumi aamma annikitsumik asbestimik sunnerneqar-
nissaq, soorlu pladit ajoqusernikut (aserornikut) imaluunniit ikuallannerni imaluunniit
anorersuarnerani aseruanikut

Ilanngussaq 5

Asbestip pujoralaanik uuttortaanerit

Takussutissiap takutippaa sulisilluni pisuni assigiinngitsuni asbestimik sunnerneqartarnerit asiigiinngitsut. Asbestip ipaguai ersersinneqarput uuttueriaatsini assigiinngitsuni marluusuni:

- 1) PCM: Fasekontrast optisk mikroskopi. Periuseq taanna ator neqartarpoq killissaritinneqartut nalilerneqarnissaannut tunngatillugu ipaguat misissornerini.
- 2) TEM: Transmissionselektronmikroskopi: Pujoralammi asbesti nassarineqarsinnaavoq isumannaallisaaneq assut qaffasissumiitinneqarpat

Sulinerup suunera	cm ³ -mi ipaguat PCM malillugu aalajangingaq	Oqaaseqaatit	Inernilineq
Qatserineq	0-0,2	Ilimanarpoq ipaguat ilaat, asbestip ipaguarissanngikkai	Asbestip ipaguaqarsinnaavoq. Akuutissanik allanik sunnerneqaataasannersoq imminut illersuutit suut ator neqarnerisut aalajangiisuusaaq
Akuutissartalinnik nioqqutissiornermi ussisaatit asbestitalit piiarneri			
Peqqissaartumik ussisaatinik asbestitalinnik qipisuusanik akuutissartalinnik nioqqutissianik saviusaq aamma ussisaatip isugutattumik siggoreernerani plastikkimut puussiamut ikineqarnera	0,04-0,2	TEM atorlugu misisuinerup takutippaa taamaallaat annikitsuinnarmik asbestitalinnik ipagualik	Isugutattumik taarsersuinerup nassataraa annikitsuinnermik asbestitalinnik ipaguaqarnera
Periusaq taanna ator neqarsinnaanngippat. Pladit asbestitalit ussisaataasa piiarneri, immikkut ilinniarsimasunit inunnit isumagineqartut	0,03 tikillugu	TEM atorlugu misisuinerup takutippaa taamaallaat annikitsuinnarmik asbestitalimmik ipagualik	PCM paasiuminaassinnaavoq annikitsuinnarmik peqarpat, asbestitalimmik ipaguaqarnera annaagaasinnaammat
Ussisaatit asbestit panertut piiarneri	31 tikillugu		Periutsit panertut ator neqassapput

**Natissiat asbestital-
lit sumiiffinni silaan-
nalinni simissukka-
niittut piiarneri**

Natissiat vinyl-t imermik
siaarsaasikkamik isugut-
sikkat

0,01-0,03

Natissiani asbest abe-
stimik nioqqusianit sin-
nerussaavoq, tassaallu-
nilu naannerpaq aam-
ma aminnerpaat ipa-
guat. PCM ipaguat
amerlassusaat anniki-
naarsinnaasarpaa

Natissiat vinyl-t imermik
siaarsaasikkamik isugut-
sikkat

inorlugu
0,003

Asfaltflisit arrosaasiamik
isugutsikkat

0,01

Flisit nallorneri

malugine-
qarsinnaane-
rata killiga
ataallugu

**Asfaltflisit peererneri-
ni bitumen-mik nipin-
nequtit piiarneri**

Arrorsaasiap atornerqar-
nera

0,05-0,08

Erngup atortussiap ator-
nera

0,01-0,02

Arrorsaasianik suliaqar-
neq, imermik atortussia-
mik suliaqarnermit sun-
nerneqarnissaq quleri-
aammik qaffasinneruvoq.

**Annikitsumik aamma
ninngusuunik nuiuut-
tunik asbest cementinik
qaliassanik aamma
iigassanik isaterineq**

Panertut

0,03-0,32

Inerniliunneqartut qu-
larnanngitsumik asbes-
tip ipaguarinngilai

Pladit qaleriaarneri
pujoralatserinerpaasin-
naapput

Ilaannai qalipatat qale-
riissitaanngitsut

0,03

Biopolymitikkat

0,23

Isugutserneqareer-
neri pladit ikerini pujor-
alaqarsinnaavoq

Pladit isugutserneqaq-
qinneri minnerusumik sun-
niissutaasinnaapput

Acrylforseglet

0,04-0,26

Qaliassiat pladit isugut-
sikkat aamma mianersu-
ullugit qaleriaaakkat

Uuttorneqar-
sinnaan-
ngilaq -0,07

Acrylforseglerneqarner-
mikkut minnerulersin-
neqarinnaapput

Tæppit asbestimik mingutsikkat eqqiarneri

Panertumik støv Suger-
neq

Asbestip ilaa
peerneqan-
ngilaq

TEM atorlugu misis-
suineq, ipagvat 0,5
aamma 5 mikrometerip
akornanni takitigisut
ilanngullugit

Støvsugiineq naleqqutin-
ngilaq tæppit asbestimik
mingutsinneqarsimasut
eqqianerini

Masattumik eqqiaaneq

Asbestip ilaa
50-70 %- a
peerneqas-
saaq

Iluarsiineq pisariinneq
tassaavoq tæppit peer-
lugit

Ilanngussaq 6 a

§ 25, imm. 1 malillugu suliat ingerlannissaannut ilinniartitsinissamut – aamma ilitersuinerup ingerlanissaanut piumasaqaat

Inuit, § 25, imm. 1-mi taaneqartunik illup iluani suliaqartut immikkut ilinniagaqarsimasapput, makkuninnga piginnaatitaaffeqalersitsisunik:

Isumannaatsuunissaq- aamma peqqissuunissamut tunngatillugu tamakkiisumik illersorneqarsinnaasumik sulisinnaassapput atortunik asbestitalinnik suliaqarnermi malittarisasat atuuttut naapertorlugit aamma illut iluini silataanilu atortunik asbetitalinnik isaterinermi suliaqarnermi, umiarsuarni aamma maskiinanik il.il., atortut tamakku kiammut, nillermut, isugutammut aamma ikuallattoornissamut illersuutitut atorneqarsimappata.

Suliaq ingerlassinnaassavaat, inatsisitigut tunngaviusut aallaavigalugit aamma akisussaasutsip agguataarneqarnera sulisut ataasiakkaat eqqarsaatigalugit.

Taamatuttaa q suliaq ingerlassinnaassavaat isumannaallisaaneq- aamma peqqissuutsimut tunngasutigut tamakkiisumik illersorneqarsinnaasumik , makkuninnga ilisimasaqarneq tunulequtaralugu:

- 1) Asbestip pissusia aamma peqqissuunermut sunniutai, matumani ilanngullugu pujortarnerup peqqissuunissamut ulorianaatit asbestimit annerulersittarmagit.
- 2) Atortut asbestimik imaqarsorinarsinnaasut.
- 3) Suliat, asbestimik sunnerneqarnermik kinguneqarsinnaasut aamma pinaveersaartitsinissamut isumaannaallisaatit, qinngorfigineqarnissaq minnerutinniarlugu.
- 4) Sulinermi periutsit qularnaaneri aamma imminut illersuutit.
- 5) Siunertaq aamma anersaartornermut illersuummik eqqortumik toqqaanissami aam-malu taakkununga atasumik killiliinerit aamma eqqortumik atuineq.
- 6) Isumannaallisaataagallartut.
- 7) Eqqiaanermi periutsit.
- 8) Igitassat suliarineri, poortorneri aamma iginneri.
- 9) Peqqissuutsimut misissortinneq.

Taamatuttaa q nalilersinnaassavaat sulineq ataatsimut isigalugu illersorneqarsinnaasumik pilersarusiugaanersoq, suliaq ingerlanneqarsinnaaniassammat isumannaallisaaneq- aamma peqqissuunissaq eqqarsaatigalugit tamakkiisumik illersorneqarsinnaasumik, sanilliuk-kaanni:

- 1) Sulisitsisup ilitersuusiai.
- 2) Suliassaq, imaappoq, suliaq suna ingerlanneqassanersoq, assersuutigalugu, isaterinermik suliaq annikitsaq pineqarneris (qilaassat qassissuit taarseneri) imaluunniit an-nertuunik isaterineq. Aamma tassaasinnaapput roojorit oqorsaataasa piarneri imalu-unniit qisuit cementerutat.
- 3) Imminut isumannaallisaaneq isaterinissap piareersarneranut atatillugu, silammut supoortut – aamma silaannarissaanermut atortut ikkussorneri, ulissugassat aamma aqqusaartagassat qulineri
- 4) Atortut teknikkimut tunngasut atornissaannut ilitersuutit nioqquteqartuneersut aam-ma imminut illersuutitut tunngasut.
- 5) Tunniunneqartut atortut, sakkut aamma imminut illersuutit.
- 6) Sumiiffik isateriffigineqartoq, ilanngullugit avatangiisit killilerneqarneri aamma as-siaqusorneri.
- 7) Illersorneqarsinnaasumik isaterinermi sanioqqutsinerit pingaarutillit imaluunniit ator-tunik asbestitalinnik piaanerit, nammineq isumannaatsuunissaq eqqarsaatigalugu aamma avatangiisit isumannaatsuunissaat eqqarsaatigalugit nalunaarusiorneqartussat.

Ilanngussaq 6 b

§ 25, imm. 2 malillugu suliat ingerlannissaannut ilinniartitsinissamut- aamma ilitsersuinerup ingerlannissaanut piunasaqaat

Sulisut illup iluani sulisinneqartut imaluunniit sulianik allanik, § 25, imm.1-mi taaneqartuunngitsunik asbestip pujoralaanit sunnerneqarsimasunik sunnerneqarsinnaasunilluunniit, naleqquttumik ilinniartinneqarneq- aamma ilitsersuunneqarneq ingerlassimassavaat.

Suliaq ingerlassinnaassavaat isumannaallisaanermut- aamma peqqissutsimut tunngasutigut tamakkiisumik illersorneqarsinnaasumik, makkuninnga ilisimasaqarneq tunngavigalugu:

- 1) Asbestip pissusia aamma peqqissusermut sunniutai matumani ilanngullugu pujortarnerup ulorianaatai asbestip annerulersittarmagit.
- 2) Atortut asbestimik imaqarsorinarsinnaasut.
- 3) Suliat, asbestimik sunnerneqarnermik kinguneqarsinnaasut aamma pinaveersaartitsinissamut isumannaallisaatit, qinngorfigineqarnissaq minnerutinniarlugu.
- 4) Sulinermi periutsit qularnaarneri aamma imminut illersuutit.
- 5) Siunertaq aamma anersaartornermut illersuummik eqqortumik toqqaanissami aamalu taakkununnga atasumik killiliinerit aamma eqqortumik atuineq.
- 6) Isumannaallisaataagallartut
- 7) Eqqiaanermi periutsit.
- 8) Igitassat suliarineri, poortorneri aamma iginneri.
- 9) Peqqissutsimut misissortinneq

Aammattaaq Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup makkunnunnga ilitersuut atuakkit:

(1) Sullivinnik nalilersuinerit

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik

Imaneq 18
Postboks 202
3900 Nuuk
Tlf. +299 34 25 90
Fax +299 34 25 91
E-post at@at.gl
www.at.gl

